kleinere proportie dan geen aanstoot, omdat men weet dat dit *Handboekje* onze kerken en niet de andere wil dienen. Maar plaatst men, gelijk nu geschied is, de opgave omtrent de Vrije Universiteit zoo breed, dat ze vier en één derde bladzijde beslaat, en daarentegen die omtrent de *Theologische School* te Kampen zoo klein, dat ze in in één derde bladzijde afloopt, dan ligt er in deze onevenredigheid iets dat stuit.

Ook de inhoudsopgave zal een eenigszins juistere verdeeling moeten volgen.

Allerzonderlijkst toch is het de *Christelijke Gereformeerde kerk* hier wel, en onze kerken *niet* met een kapitaal gedrukt hoofd aan te treffen. Vreemd ook de School van Kampen buiten de Christelijke Gereformeerde rubriek aan te treffen. En nog vreemder, dat de eigenlijke statistiek onzer kerken, de hoofdzaak van heel het boekje, alle splitsing in de inhoudsopgave mist, en b. v. niet eens naar de provinciën gerubriceerd is, terwijl de emeriti predikanten weer opeens een afzonderlijke plaats in de inhoudsopgave innemen.

Moge uit deze vluchtige opmerkingen aan den heer Le Cointre blijken, dat we zijn uitgave met eenige opmerkzaamheid bekeken hebben, en er prijs op zouden stellen, zoo hij zijn uitgave allengs zóó verbeterde, dat een andere uitgave op betere leest geschoeid overbodig bleek.

Op den duur zal het boekdrukkersvignet, waarvoor de heer Le Cointre het Zeeuwsche wapen koos, dan ook beter wegvallen. Dit wapen toch heeft geen zin voor een Handboekje, dat niet de Zeeuwsche kerken, maar de kerken door heel het land wil dienen.

Eenvoud siert, en een ornament kan soms goed zijn, mits dan met juistheid gekozen.

Iets wat ook geldt van de keuze der lettersoorten.

In zulk een kerkelijk Handboekje misstaat alle gekunstelde lettersoort.

Alleen de oude ronde Hollandsche letter is hier, ook voor de kapitaalletters en opschriften, op haar plaats.

Een onzer lezers nam aanstoot aan een boekverkoopersadvertentie in ons blad, omdat hierbij eene uitgave wierd aangeboden, die z. i. geen goede uitgave was.

Aan zijn verzoek echter, om dergelijke advertentiën te weren, kan met den besten wil *niet* worden voldaan.

In den regel toch kondigen zulke advertentiën de uitgave aan van boeken, die óf nog niet óf zoo pas verschenen zijn. En hoe ter wereld zou onze uitgever nu bij het ontvangen van zulk eene advertentie kunnen uitmaken, of het aangekondigde boek goed of slecht was?

Zulke advertentiën komen soms 's middags in, als de courant 's avonds ter perse gaat, zoodat alle tijd voor onderzoek ontbreekt.

Op den titel afgaan kan men hierbij evenmin.

Al meer toch worden er onder de schijnbaar onschuldige titels van: *Bertha dé ziekenverpleegster* e. a. boeken op de markt gebracht, waarin zeer onsedelijke passages voorkomen; en die men om het mooie bandje soms aan kleine kinderen cadeau ziet geven.

Er is dan ook maar één regel, die hier baten kan, en die is, dat ge aan uw advertentie nooit het karakter van een aanbeveling geeft, en dat uw publiek dit weet.

Zoo draagt dan ook onze redactie nooit eenige de minste verantwoordelijkheid voor wat in de advertentiën wordt aangekondigd.

Kondigt iemand aan dat hij sigaren of orgels verkoopt of effecten levert, zoo beduidt dit nooit, dat de redactie deze sigaren, orgels of effecten gekeurd heeft.

En precies nu zoo is het ook met de aangekondigde boeken.

Wie koopt, moet zelf uit zijn oogen zien.

Iets anders is het, of we niet nu en dan een vaste aankondiging van boeken konden geven.

Die zou dan voor onze verantwoordelijkheid komen.

En voor zooveel plaatsruimte toelaat, willen we dit wel doen.

KUYPER.

Voor Kootwijk.

Door Dr. A. KUYPER ontvangen: van den heer N. H. Fontein te Leiden *f* 10; collecte te Baarn *f* 2.50; van den heer W. Hovy door Ds. B. van Schelven te Amsterdam uit het busje van mej. v. d. L. *f* 5.

Door Ds. J. H. HOUTZAGERS te Kootwijk, van Ds. Steinhart te Knijpe, van NN. te Beesterzwaag *f* 1.50; collecte te Kootwijk *f* 7.

Totaal ontvangsten *f* 2128.66½.

Uit de Pers.

Onder den al te bescheiden titel van *Uitlegkundige Wenken* zond Prof. Dr. A. H. de Hartog *eenige korte aanteekeningen op den brief aan de Ephesiers* in het licht, bij Fernhout te Amsterdam.

Toch bespeurt men aldra bij de kennismaking met de eerste aflevering, dat deze wenken verre van vluchtig zijn, maar als de vrucht mogen beschouwd worden van een breede studie, die aan den heerlijken brief aan de Ephesiërs door dezen hoogleeraar gewijd is.

Hij is geheel in dezen brief ingedrongen. Hij beluisterde er elken toon van en bezit meesterlijk de gave, om ons die rijke tonen in gevoelvolle taal weder te geven.

Uiteraard moeten we ons tot een enkele proeve bepalen.

Ziehier b.v. wat hij van Eph. 1 : 7 zegt:

Voor den schuldige heeft Hij de schuld betaald voor den strafwaardige heeft Hij de straf geboet. En als zoodanig is de verlossing, die wij in Hem hebben, *de vergeving der misdaden*. Niet als vrucht of resultaat, maar als zijnde het eigen kenmerk van de verkregen verlossing; ontheffing, uitwissching absolutie van al den last onzer zonden en schulden; verzoening en vrede; aanneming tot kinderen; in één woord al den schat der verdiensten, dien wij in het kruis en den zoendood van Christus ontvangen hebben (vgl Rom. 3 vss. 24 en 25).

Door het woord *misdaden* bedoelt de apostel al wat hij verder in hoofdstuk 2 vss. 2 en 3 nader omschrijft, en waarbij de nadruk valt beide op de verantwoordelijkheid en de afschuwelijkheid der zonde. Gelijk dan ook hierin besloten ligt de rechtmatigheid en de schrikkelijke omvang van de straf, die wij op ons geladen hebben door de zonde.

Tegenover dien zwaren last van schuld en straf waardigheid komt de ontheffing daarvan (de vergeving) te heerlijker uit. En tegenover de diepte van ellende, waarin wij waren nedergekomen, strekt zich de heerlijkheid van Gods genade te glorieuzer uit; en blijkt het dat die toebedeeling der ontfermenis Gods nog des te overvloediger schat is. Daarom, gelijk het hart van den apostel telkens tot lof en dankzegging geneigd is, zet hij het ook hier weer op dien hoogen en heerlijken toon; en keert daarna terug tot de bewerkende oorzaak onzer zaligheid (zie boven), dat de verlossende liefde, de vergevende genade Gods hare mate en maatstaf niet bepaald ziet in ons, maar geheel en alleen in haren eigen overvloed. *naar den rijkdom zijner genade* d. i. naar de mate, naar den maatstaf van den rijkdom Zijner genade. De rijkdom Zijner genade is het, en die alleen, waarom en waardoor wij de verlossing in Christus hebben. De rijkdom duidt aan de grootheid en menigvuldigheid van Zijne genade; of, naar het volgende vers, den overvloed, de overvloedigheid daarvan. o, Diepten des Rijksdoms! mogen wij ook hier wel met den apostel uitroepen, vanwege de uitnemendheid der heerlijkheid van de gave Zijner barmhartigheid, en den overvloedigen schat Zijner genade, waarmeê Hij zich over ons ontfermd heeft. Over doodschuldigen en doemwaardigen een Vader der barhartigheid en des vredes in Christus Jezus onzen Heere en Heiland, die zich voor ons heeft overgegeven tot den dood des kruises!

Al de schatten van al de zegeningen Gods, die in Zijne uitverkiezende liefde besloten liggen, en die in Christus den Geliefde ontsloten zijn, zijn zoo rijk als Zijne genade rijk is, en zoo overvloedig als Zijne liefde in Christus is.

Heeft de apostel van deze schatrijke zegeningen eerst de bewerkende oorzaak (causa efficiens) en daarna de materieele oorzaak (causa materialis) aangewezen, nu toont hij de formeele oorzaak (causa formalis) aan; waar hij aldus vervolgt:

Met welke Hij overvloedig is geweest over ons in alle wijsheid en voorzichtigheid; ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid van Zijnen wil naar Zijn welbehagen hetwelk Hij voorgenomen had in zich selven (vss. 8 en 9).

We twijfelen dan ook niet, of deze proeve van populaire exegese, zal door ons Gereformeerd volk gewaardeerd worden; ook al bezit het voor Ephese zijn Dinant.

Ds. Pierson van Zetten gaf bij Beschoor te 's-Gravenhage een geschrift uit onder den titel: *De gelijkenissen des Heeren.*

In deze studie is veel origineels; veel dat getuigt van frissche opvatting; en bovenal kenmerkt zich deze studie door de poging om natuurlijk en ongezocht te verklaren.

Dat dit den schrijver altoos gelukt zou zijn, durven we niet beweren. Veeleer maken sommige uitleggingen op ons den indruk van te gezocht te zijn

Toch biedt ook dit geschrift voor het recht verstand van de gelijkenissen des Heeren ongetwijfeld winste.

Het brengt ons weer verder; iets wat men lang niet van elk geschrift kan zeggen.

Zoo trof ons wat hij van *Lazarus en den rijken man* schreef:

Wanneer ik de gelijkenis nauwkeurig lees, wat verneem ik dan?

Hier zit een rijke man, die geen oog hoegenaamd heeft voor de ellende van dien arme aan zijn poort en wiens eenigste bestaan is alle dagen vroolijk en prachtig te leven. Hij heeft *zijn goed* in dit leven en als dit leven uit is, heeft hij niets meer, zijn ziel is geheel ledig Neemt hem zijn geld, zijn goud zijn huis, zijn kleeding, zijn tafelvrienden af — en hij houdt niets over. Zijn alle rijken zoo? Neen, hoe gevaarlijk de rijkdom zijn moge de Heere Jezus heeft er voor gezorgd, dat wij billijk zouden oordeelen en Hij maakt het zoo duidelijk als men ve.langen kan In den hemel is ook een rijke man, de schatrijke Abraham, die daar niet vroolijk en prachtig, maar voor eeuwig blijde en in de volle heerlijkheid zit aan den hemelschen maaltijd. De tegenstelling is zoo kras mogelijk. Maar Abraham was rijk in God, en had zijn goed niet gehad in deze wereld hij zocht een toekomende.

Buiten de poort ligt Lazarus en begeert verzadigd te worden met de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen. Met dien eenen trek wordt zijn geheele bestaan geteekend. Zoo doet de Heere Jezus vaak. Als Hij de ellende van den verloren zoon schetst, vat Hij alles samen in dit weinige: hij begeerde zijn buik te vullen met den draf, die de zwijnen aten. Als Hij straks de vreeselijke smart der hel beschrijft, is alles gezegd in dit weinige: de rijke man begeerde één druppel water, nog minder dus dan Lazarus. Welnu, ik vraag wederom: zijn alle armen zooals Lazarus? Deze mensch is gespeend aan alle jaloezie Waar is de arme, die niet jaloersch is, die zich tevreden stelt met den afval des rijken? Hoe rijk moet die man van binnen zijn, om zoo hoog te staan! Kan men zoo hoog staan zonder geoefend te zijn en even als Paulus te zeggen: ook heb *geleerd* vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben." Bovendien: hij heeft de Engelen tot vrienden en wie zij zijn, over wie de Engelen zich verheugen, weten wij genoeg uit de gelijkenissen van het verloren schaap en den verloren penning. In die weinige woorden is genoeg gezegd Lazarus behoeft niet luide te roepen, dat hij zijn schat in den hemel heeft, zijn geheele bestaan predikt dit Veilig mogen wij verzekeren, dat elke arme, die zoo alle jaloezie heeft afgelegd en overwonnen, een kind Gods *moet* zijn. Of zou hij een hooghartige Stoïcijn zijn, die zich door zijn geestkracht weet te verheffen boven het leed en zich verlustigt in zijn hoogmoed? Ook die gedachte is uitgesloten: hij lijdt geen gebrek voor zijn genoegen, hij houdt zich niet groot, maar is eenvoudig en nederig genoeg om de kruimkens te begeeren. Het Evangelie maakt geen hoogmoedige Stoïcijnen tot heiligen. Paulus voor Agrippa zegt ook: ik wenschte wel, dat allen waren gelijk ik ben, of m. a. w. gij moogt wel jaloersch zijn van mij, maar hij voegt er aan toe: »uitgenomen deze banden". Ik gun u mijn schat, maar ik gun u de ketenen niet, waarmede ik beladen ben en als ik ze kan afleggen, zal ik ze niet langer dragen dan noodig is.

Voor onze bourgeoisie en onze socialisten beiden is heel dit stukje over Lazarus en den rijken man bij uitstek leerzaam.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Ondergeteekende verzoekt den Ned. Geref. kerken van Noord-Brabant en Limburg eventueele punten voor het agendum der a. s. classis hem toe te zenden vóór 15 Januari e. k.

J. H. FERINGA,
Dep. Class.

Opzieners en armverzorgers van de kerk onzes Heeren Jezus Christus te Ridderkerk brengen bij deze ter kennisse van de Ned. Ger. kerken in Nederland dat het door de ontferming Gods ook in deze kerk tot Reformatie is gekomen. Na vergeefsche poging bij den voormaligen kerkeraad te hebben aangewend om te komen tot den weg der gehoorzaamheid — zijn eindelijk nieuwe ambtdragers gekozen, der gemeente voorgesteld en bevestigd op 7 Dec. 1891. In de daarna gehouden kerkeraadsvergadering onder voorzitterschap van Ds. S. Sleeswijk Visser, dienaar des Woords te Rijsoord, als consulent, is besloten te breken met de Synodale organisatie van 1816—52 en de kerkenordening van 1618—19 die nimmer wierd afgeschaft wederom tot geldigheid te laten komen voor de geheele kerk. De noodige berichten hiervan zijn daarvoor onze geëerbiedigde Koningin, den burgemeester enz. verzonden. Verlangende met de overige vrijgemaakte Nederduitsche Gereformeerde kerken van ons vaderland, in rechte correspondentie te leven, beveelt de Kerkeraad zich en zijn kerk in de voorbede der zusterkerken aan.

Opzieners en armverzorgers voornoemd,
MAARTE VAN 'T ZELFDE, *Ouderling.*
CORNELUS LABRIJN, »
GERRIT FLACH, »
G. J. NIJMAN Jn. *Diaken.*
A. VAN 'T ZELFDE, »

Ridderkerk, 17 Dec. 1891.

N.B. Adres der kerk is G. J. Nijman Jzn. Scriba, te Ridderkerk.

Zending.

DE TOEKOMST.

I.

De heer A. T. Pierson, uit een van wiens leerredenen pas in dit blad onder het Persoverzicht een deel werd gegeven, heeft een hoogst belangrijk opstel gewijd aan de toekomst der zending, of liever het zendingstijdperk dat hij ziet komen.

De tijd nadert, zoo zegt hij, dat de kerk Gods op onzen zendingstijd zal terugwijzen, gelijk wij 't doen op de zwake beginselen een eeuw geleden, namelijk verbaasd en beschaamd dat belijders van den Christus ooit zoo weinig hun schuld aan, hun plicht jegens de verlorenen begrepen.

We verwonderen ons thans dat een man als de beroemde Carey, bij zijn zendingsplannen een eeuw geleden, stelselmatigen en zelfs boosaardigen tegenstand vond in overigens trouwe dienaren des Woords, zelfs in zijn eigen kerk; dat zijn geestdrift en toewijding tien jaar lang bijna verstikten onder de onverschilligheid en weerstand. Hoe verontwaardigd zouden we thans zijn jegens een man als de *predikant* Sydney Smith, die al zijn scherp vernuft wette om door te dringen in dat »nest van gewijde schoenlappers" (de zendelingen) dat hij door zijn onheiligen spot dacht »uit te halen"; een man die met schimp en spot, bij 't profane af, den heldenmoed bespotte van mannen en vrouwen »welker de wereld niet waardig was," wijl zij zich vestigden onder menschetende wilden. Zij moeten, zei Smith, vooral zorgen een snede »koud zendelingsvleesch" in voorraad te hebben als er eens reizigers komen aan die gastvrije kusten! En dat zei een Christelijk leeraar!

In het Engelsche parlement werd getuigd tegen het uitzenden van predikers naar Indië. Immers ze zouden er die »weldadige godsdienststelsels" in verwarring brengen, die zedeleer, welke immers de Voorzienigheid voor het welzijn der Hindoes had bestemd! Een rechtzinnig geestelijke dorst in 's lands raadzaal beweren, dat het gebod van Christus niet op de evangelisatie van Indië toepasselijk was.

Een toestand als 100 jaren pas geleden is ons nu ondenkbaar; toen er nauwelijks één Protestantsch Zendinggenootschap was, en de kerk betwijfelde, zoo niet verloochende het gebod van uit te gaan in de wereld, predikende het Evangelie aan alle schepselen. Alle hervormde kerken saam gaven toen voor de Zending slechts *f* 12000 per jaar uit; en eigenlijk bestond heel het Zendingslegerije uit de Moravische broeders. Er bestond haast geen, hoogstens één, Zendingstijdschrift voor Mahomedaansche landen deed de Zending niets; in Oost-Azië evenmin als in Afrika.

Niemand dacht er aan een begin te maken.

Hoever we sinds dien tijd zijn vooruitgegaan, behoeft niet aangetoond. De geheele wereld is arbeidsveld der Zending geworden; elke levende kerk drijft het Zendingswerk.

Maar hoever zijn we nog van het punt waar we zijn moeten, hoever nog van de volkomen volbrenging van des Heeren gebod!

»Wij hebben", zegt de heer Pierson, lang nagedacht over het komend Zendingstijdperk en staren met blijde hoop in de naaste toekomst met de verwachting van groote veranderingen in de wijze van arbeiden. Op het gevaar van voor opgewonden en dweepziek te worden gehouden, geven wij stoutweg de trekken aan die, gelooven we, de toekomstige evangelisatie der wereld zal dragen. Ik herhaal nog eens het woord: *Aanvatten* is het ware motto der kerk van Christus."

De wereld mag ons niet beschamen, door meer ijver te toonen, voor wat vergaat dan wij voor de onverderfelijke kroon en erfenis. Natuurlijk moet, als wij eenigszins het ideaal der zendingsgemeente zullen nabijkomen, alle ware vooruitgang beginnen met elk belijder afzonderlijk.

Nooit kunnen wij de lieden in massa bekeeren; de zielen komen een voor een tot het koninkrijk; nooit twee in één geboorte. Als elk waar gelooviye zich als een met den Heere beschouwt in het werk der Zending; zich degelijk en voortdurend van de nooden der wereld en de vorderingen des werks op de hoogte houdt; den strijd volgt en doet als gold het een krijg, door het leger zijns lands gevoerd, dan is de eerste grondsteen gelegd voor de stichting van een degelijk ingericht Godsgebouw. De heerschende onbekendheid met de Zending moet onverschilligheid kweeken. Waar oprechte vroomheid is, zal de kennis den ijver ontsteken.

Ten tweede behoeven we het gebed van elk en dat naar regel en orde, voor een bepaalde plaats en bepaalde personen, nu het eene straks het andere. Niets geeft b. v. aan de Chineesche Zending meer kracht dan dat haar honderden zendelingen weten, hoe elke week elk hunner met name in 't gebed wordt gedacht en met vermelding der bijzondere omstandigheden.

Uit zulk een kennis en zulk bidden bij elk afzonderlijk, zal zich al 't andere vanzelf ontwikkelen. De man die het arbeidsveld kent en voor den arbeider bidt, is de man wiens gave zal uit- en wiens gebed zal opwaarts gaan. Geven, stelselmatig mild en evenredig geven, zal iets natuurlijks worden, als geest en hart saam de koorden der beurs losmaken. Zoo zal het huiselijk leven worden doordrongen van den zendingsgeest. De kinderen zullen voor den Heere en de zending worden gewonnen en zelfverloochening voor Christus hun ten voorbeeld zijn.

Doch is het persoonlijk en huiselijk leven vernieuwd en verlevendigd, we behoeven ook een nieuw *kerkelijk leven*. Het geven zal gemakkelijk zijn, evenzoo het gebed, het uitzenden van arbeiders, het zelf gaan als elk lid der kerk voor medewerking tot den zendingsarbeid is gevormd.

Hoe moet nu de kerk het Zendingwerk aanvatten? — vraagt de heer Pierson. Zien we eerst achter- dan voor ons, dan zouden wij gelooven nog meer te kunnen beproeven en verwachten dan een eeuw geleden. De wereld vraagt het uiterste om tijdelijk gewin; waarom zou de kerk 't niet wagen, als dat het woord ware, voor haar Heere.

De heer Pierson gelooft dat de kerk der toekomst vooral een Zendingskerk zal zijn, die haar leden opleidt om te getuigen voor alle menschen. Bijdragen en bidden zal evenzeer een deel zijn van het kerkelijk leven als ter kerk gaan of ten Avondmaal. Van elk lid zal verwacht worden dat hij het laatste bevel van Christus opvolgt.

Elke kerk zal twee arbeidsvelden hebben, een in eigen kring, een daar ginds, een dubbel pastoraat, de prediker hier en den zendeling beide evenzeer van 't noodige voorzien. Het kan zeer goed zijn dat het getal zendelingen voor elke kerk bepaald wordt door het zielental en de geldelijke kracht. Het zal een oneer zijn voor een kerk zijn honderden leden te hebben en niet althans één zendeling. Een levende band tusschen de kerk hier en 't arbeidsveld daar ginds is noodzakelijk. Het brengt die twee nader en vermeerdert de belangstelling in den algemeenen arbeid. Wij hebben ervaren dat het hebben van een zendeling door een kerk haar alle Zendingswerk dierbaarder maakt. Wij verwachten echter dat de kerken saam zullen werken. Op wat wijs deelen wij een volgend maal mede.

HOOGENBIRK.

Buitenland.

Engeland. Resultaten van den arbeid van het Heilsleger op sociaal gebied.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat meer dan een jaar geleden het hoofd van het Heilsleger de heer Booth in zijn boek: »*In darkest England*", waarin hij den socialen nood van Engeland met levendige kleuren schilderde, aan het Engelsche volk deed weten, dat hij middelen wist om de sociale quaestie op te lossen, indien men hem *f* 1,200,000 in eens en *f* 360,000 jaarlijks wilde geven.

In zijn boek had hij de grondlijnen van zijn plan geteekend; op zijn aanvraag werden hem duizende ponden sterling toegezegd.

Nu doet zich de vraag voor, wat is in het afgeloopen jaar door den heer Booth van zijn plannen kunnen verwezenlijkt worden?

Het spreekt wel vanzelf dat een groot deel van den tijd is gebruikt om het uitwendige geraamte van het plan van generaal Booth te bouwen. Toch is ook in het verloopen jaar veel aan philanthropischen arbeid verricht. De heer Booth wilde drie koloniën voor werkeloozen en verwaarloosden stichten; één in de stad Londen, (City-Colony), één op het platteland (Farm Colony) en één in eene overzeesche bezitting (Over-sea Colony). Voor de kolonie in de stad Londen werd *f* 48,000 uitgegeven, voor de kolonie buiten iets meer, terwijl voor de overzeesche kolonie dertigduizend gulden afgezonderd is. *f* 1,320,000 werd den heer Booth voor de verwezenlijking zijner plannen toegezegd, maar *f* 48,000 ontving hij tot dusverre met Aan jaarlijksche contributie kreeg hij *f* 204,000 dus heel wat minder dan hij gevraagd had. Desniettegenstaande heeft hij schuilplaatsen, toevluchtsoorden voor ontslagen gevangenen, slaapplaatsen voor de kolonie op het platteland en reddingshuizen gesticht, met ruimte voor 4500 personen. Het feit dat al deze inrichtingen steeds vol zijn, toont duidelijk aan dat zij zeer noodig zijn en ook op prijs gesteld worden. In één jaar werd 208,019 maal vrij logies bezorgd; 210 mannen zijn reeds aan den arbeid in de kolonie op het platteland en even zoo veel mannen kunnen op de boerderijen geplaatst worden, wanneer al de gebouwen van Farm-Colony gereed zijn. Ook zijn rustplaatsen voor werklieden (anti sweatingshops) geopend. In het geheel komt de generaal Booth voor zijn arbeid op sociaal gebied ongeveer *f* 13,000 te kort; eene geringe som, wanneer men in aanmerking neemt, dat men in het eerste jaar nog geene ervaring heeft opgedaan en dus vele kostbare proefnemingen moeten worden ondernomen. Maar wel getuigt het van de practische geschiktheid der leiders voor het ondernomen werk, dat de lucifersfabriek, de breiinrichting en de boekbinderij reeds voordeel opleverden. Meer dan 2,000,000 porties eten werden tegen geringe vergoeding verschaft.

In geval de menschen geen geld hadden om iets te betalen, kregen zij eten onder voorwaarde, dat zij eenigen arbeid ter vergoeding zouden verrichten. Het bureau voor werkverschaffing was ook zeer actief. Niet minder dan 15697 aanvragen om werk werden behandeld. Aan 4863 kon werk worden gegeven; in sommige gevallen vermocht het bureau aan werkeloozen vast werk verschaffen. In het verslag van zijn arbeid op sociaal gebied over het jaar 1890 toont de heer Booth door voorbeelden aan, hoe noodig de arbeid is dien hij ondernam. Hij verhaalt o. a. van een jong meisje, dat hare plaats als kleedermaakster in een magazijn verloor, omdat zij door rhumatische koortsen werd aangetast. Na uit het hospitaal, zonder eene penning in hare beurs, ontslagen te zijn, verpande zij eerst al hare kleederen en haar horloge, tot dat zij genood zaakt was des nachts in de open lucht op de ijzeren leuning van een brug over de Theems door te brengen; daar werd zij door een van de officieren van het »Darkest England", Army, gevonden. Zij is thans onder de hoede van mevrouw Bromwell Booth geplaatst.

Hij weinig wij met de leer en de organisatie van het zoogenaamde Heilsleger ingenomen zijn, toch is niet te ontkennen, dat de heer Booth een nuttig werk verricht, tot beschaving der kerken, die voor een groot deel tegenover de maatschappelijke ellende werkeloos bleven; schoon niet te ontkennen is, dat er ontwaking op dit gebied is te bespeuren, zoodat sommigen reeds aan den arbeid togen, om wat olie en wijn voor de wonden van zoovele ellendigen te bereiden.

Noord-Amerika. Actie tegen Prof. Briggs en tegen Prof. Smyth.

De kerkeraad van de Presbyteriaansche kerk van New-York heeft zich uitgesproken over eene redevoering van den hoogleeraar Briggs tot opening van zijne lessen. De volgende resolutie werd door dat lichaam met eene meerderheid van 94 tegen 39 aangenomen. »Gehoord hebbende de voorlezing van professor Briggs, ernstig begeerende, zonder echter de uitspraken in zijne openingsrede goed te keuren, den vrede en rust der kerk te bewaren, en in aanmerking nemende de verklaringen van Dr. Briggs ten opzichte van zijn vasthouden aan de heilige schriften en aan de confessie van West-Minster en in aanmerking nemende dat hij protesteert tegen de uitleggingen die men aan sommige van zijne woorden gegeven heeft, is van meening dat het het beste is deze zaak te laten rusten, gelijk hij hierbij doet."

Een deel van deze resolutie moesten wij onvertaald laten van wege hare duisterheid. De minderheid is er echter niet mede tevreden en heeft zich daarom beroepen op de algemeene vergadering.

Het hooggerechtshof van Massachussetts eene staat van Noord-Amerika heeft uitspraak gedaan in de zaak van professor Smyth hoogleeraar aan het Andower Collage die door de visitors van die instelling voor Hooger onderwijs was aangeklaagd wegens afwijking van de grondbeginselen waarop het Collegie is gebaseerd. De rechtbank sprak uit dat de visitors, de curatoren van het Collegie in het geding hadden moeten trekken. De deur is nu wel open gelaten om een nieuw geding te beginnen, maar men vermoedt dat de visitors (wij meenen een soort van commissie van controle) weinig lust zullen hebben om een nieuw geding te beginnen hetwelk weder veel geld zal kosten zonder de hoop te kunnen koesteren dat de zaak tot een goed einde zal worden gebracht, Men denkt daarom dat men verder geene pogingen in het werk zal stellen om professor Smyth te verwijderen. Smyth kan nu vrijuit leeren wat hem goed dunkt, omtrent mede bekeering als ook hier namaals nog mogelijk zijnde, welke leer hij reeds dreef.

Eenigen tijd geleden werd den Paus een smeekschrift overhandigd waarbij Amerikaansche Roomschen uit Noord Amerika het hoofd hunner kerk verzochten, dat voortaan Duitschers en Franschen en Italianen die naar Amerika komen verhuizen bisschoppen mogen hebben welke van hunne eigene nationaliteit zijn. Het verzoek hield tevens een protest in tegen de overheersching van het Iersche element in de Roomsche kerk van Noord-Amerika. De Paus heeft het verzoek niet willen inwilligen, schoon het werd aangedrongen door de beteekenisvolle opmerking dat bij de tegenwoordige regeling, de Roomsche kerk in de nieuwe wereld noodeloos moest verliezen. Zoo is het inderdaad. Wanneer allen Roomsch gebleven waren, die als Roomschen in Noord-Amerika kwamen dan zou de Roomsche bevolking aldaar 26 millioen zielen tellen, doch nu zijn slechts een 10 millioen menschen in de Vereenigde Staten Roomsch.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN GROOTE SCHAT.

Iemand heeft eens gezegd: »Och, al dat praten over rijke en arme, mooie en leelijke talen is dwaasheid. Overal weten de menschen elkaar wel te vertellen wat zij noodig hebben of weten moeten." En een jongen, met wien ik er over sprak, zei: »Ik begrijp het niet. Want als ik wil weten wat een woord in een andere taal is zoek ik het in 't woordenboek op. Dus is de eene taal net als de andere, maar de Franschen zeggen voor *winkel: boutique*, de Engelschen *shop* en de Duitschers *Laden*. Dit is alles."

De man die zoo sprak was heel knap: de jongen minder. Maar allebei hadden 't glas mis.

De Bijbel, dat weet gij, is geschreven in talen, die ons vreemd zijn, in het Hebreeuwsch en het Grieksch. Nu is het een groote zegen des Heeren dat zijn Woord voor ons vertaald is, maar *ook* dat dit *kon* en wel zoo goed en heerlijk als 't geschied is.

Ik bedoel nu niet, dat er zulke knappe menschen waren die de vreemde talen verstonden, schoon dat ook een groote weldaad Gods is. Maar hoe knap zij ook waren, als onze taal niet zoo gewoest was als zij is, hadden zij nooit Gods Woord zoo goed kunnen overbrengen.

Als gij dit wilt begrijpen, let dan maar eens op de woorden die in uw Bijbel tusschen haakjes of schuin gedrukt staan. Wat zijn dat? Wel, woorden die er eigenlijk niet in de grondtaal staan.

Zijn die er dan nu maar zoo tusschen gezet?

Dat moest wel, vrienden, anders zouden wij het niet begrijpen. De Hebreeuwen en Grieken zeiden de zaken anders dan wij en vat'en het toch. Laat maar eens die woorden weg die ik bedoel, en gij zult zelf zien dat het dan niet te begrijpen is.

Ja, zelfs met die woorden zijn we nog niet heelemaal waar we wezen moeten. Want er blijven nog altijd dingen over, die men nu eenmaal niet *kan* overbrengen. Die legt de dominee dan ook als hij over een tekst predikt, gelijk gij in de kerk hooren kunt, er dikwijls bij uit, omdat *hij* de vreemde taal verstaat en het weet.

Gij begrijpt nu wel hoe veel moeilijker 't zou zijn de hooge en diepe en goddelijke dingen, waar de Bijbel van spreekt, in onze taal weer te geven, als die nu eens daarvoor geen woorden of uitdrukkingen had. Wat zouden we dan het Woord Gods moeilijk en dikwijls verkeerd verstaan! Maar Gode zij dank, dat is zoo niet, en we hebben een Bijbel zoo duidelijk en klaar, dat we den Heere wel mogen danken, die ons een taal schonk, waarin alles zoo goed en klaar ons kan worden voorgesteld.

Dat er onder onze lezers velen zijn, die zooveel bezitten, dat zij hun eigen rijkdom niet weten, zou ik niet durven zeggen. Maar zeker is, dat we allen heel veel hebben, dat we uit gewoonte haast niet opmerken, en waarvoor we maar al te dikwijls vergeten den Heere God te danken. Ja er zijn dingen, die de meeste menschen en kinderen nog nooit als een geschenk van de Heere hebben beschouwd, al hebben ze er dagelijks nut van.

Tot die dingen behoort ook de taal die wij spreken.

Zonder taal kunnen we ons de menschen niet voorstellen. Die onderscheidt hen van de redelooze dieren. Maar al hebben nu ook allen een taal, 't is toch lang niet hetzelfde welke. Niet alsof nu onze taal juist de beste en mooiste zou zijn in de wereld, maar toch moge we den Heere danken, dat hij ons een eigen taal gaf niet alleen, maar ook zulk een, waarin we alles zoo juist, gemakkelijk, krachtig en schoon kunnen zeggen; waarin we ernstig maar ook vroolijk, heel los maar ook zeer statig ons kunnen uitdrukken; een rekbaar, makkelijk gewaad, waarin we onze gedachten zoo kunnen kleeden dat het past, past in dubbelen zin.

Ik sprak eens een zendeling die den Bijbel had overgezet voor onwetende heidenen, die ook een taal hadden, maar enkel voor zeer gewone dingen. Nu kwam hij aan het woord »Middelaar", dat wij dadelijk begrijpen. Maar daar